ור' מאיר מטהר [א]וכותבין עליו גיטי נשים ור' יוסי הגלילי פוסל: **גמ'** [א]תניא ר' מאיר אומר כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין אותו לא דופן לסוכה ולא לחי למבוי לא פסין לבירואות ולא גולל לקבר משום רבי יוסי הגלילי אמרו אף אין כותבין עליו גיטי נשים מאי טעמא דרבי יוסי הגלילי [ב]דתניא [ב]ספר אין לי אלא ספר מניין לרבות כל דבר ת"ל [ג]וכתב לה מכל מקום אם כן מה ת"ל ספר לומר לך מה ספר דבר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל אף כל דבר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל ורבנן מי כתיב בספר ספר כתיב לספירות דברים בעלמא הוא דאתא ורבנן האי וכתב לה מאי דרשי ביה ההוא מבעי ליה [ג][ד]בכתיבה מתגרשת ואינה מתגרשת בכסף סלקא דעתך אמינא הואיל ואיתקש יציאה להויה מה הויה בכסף אף יציאה בכסף קמ"ל ור' יוסי הגלילי האי סברא מנא ליה נפקא ליה מספר כריתות ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה ורבנן האי ספר כריתות מיבעי ליה לדבר [ה]הכורת בינו לבינה [ד]לכדתניא [ו]הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין [ז]על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם אין זה כריתות כל שלשים יום הרי זה כריתות ורבי יוסי הגלילי נפקא ליה מכרת כריתות ורבנן כרת כריתות לא דרשי: **מתני'** שיירא שחנתה בבקעה והקיפוה כלי בהמה מטלטלין בתוכה ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה טפחים ולא יהו פירצות יתרות על הבנין [ח]כל פירצה שהיא כעשר אמות מותרת מפני שהיא כפתח יתר מכאן אסור: **גמ'** איתמר [ה]פרוץ כעומד רב פפא אמר [ט]מותר רב הונא בריה דרב יהושע אמר אסור רב פפא אמר מותר הכי אגמריה רחמנא למשה לא תפרוץ רובה רב הונא בריה דרב יהושע אמר אסור הכי אגמריה רחמנא למשה גדור רובה תנן ולא יהו פירצות יתרות על הבנין הא כבנין מותר לא תימא הא כבנין מותר אלא אימא אם בנין יתר על הפירצה מותר אבל כבנין מאי אסור אי הכי ליתני לא יהו פירצות כבנין קשיא ת"ש [ו][י]המקרה סוכתו בשפודין או בארוכות המטה אם יש ריוח ביניהן כמותן כשירה הכא במאי עסקינן כשנכנס ויוצא והא אפשר לצמצם אמר רבי אמי [ז]במעדיף רבא אמר [י]אם היו נתונין ערב נותנו שתי שתי נותנו ערב ת"ש שיירא שחנתה בבקעה והקיפוה בגמלין באוכפות בעביטין

תלמוד לומר וכתב לה מכל מקום. וא"ת ותימה וכתב לה כלל ספר פרט אין בכלל אלא מה שבפרט ספר אין מידי אחרינא לא וי"ל ונתן בידה חזר וכלל אף על גב דלא מייתי בברייתא אלא כללא קמא אין לחוש דכה"ג איכא בקדושין בפ"ק (ד' כא:) דקתני בברייתא אין לי אלא מרצע הסול והסירא מנין ת"ל ולקחת כל דבר הנקח ביד ומשמע בתר הכי דמכלל ופרט וכלל דריש דקאמר ונתת באזנו חזר וכלל: **מה** ספר דבר שאין בו רוח חיים. בפ' בכל מערבין (לקמן ד' כז:) גבי מעשר שני [בבקר ובצאן] נקט לך של פרי מפרי וגדולי קרקע ובפרק קמא דסוכה (ד' יא:) גבי חגיגה נקט מה חגיגה דבר שאינו מקבל טומאה וגדולו מן הארץ הכל לפי מה שדומה לחכמים: **ורבנן** האי וכתב לה מאי עבדי. אע"ג דאיצטריך למדרש וכתב לה לשמה תרי וכתב לה כתיבי והא דדרשינן בהמגרש (גיטין ד' פו.) וכתב לה ולא לה ולחברתה התם דריש מלה דוכתב דהכא: **בכתיבה** מתגרשת ולא בכסף. הך דרשה לא אתיא אלא לרבא אבל לאביי נפקא ליה בפרק קמא דקדושין (ד' ה.) מסברא דאין סניגור נעשה קטיגור ומכל מקום לאביי נמי איצטריך וכתב בכתיבה מתגרשת ולא בחליפה והא דדריש לה בריש קדושין (ד' ג:) דאינה יוצאה בחליפה מספר כורתה היא דרשה כר' יוסי הגלילי כדמשמע הכא ונקט לה משום דהויא דרשה פשוטה טפי וכן דרך הש"ס כדאשכחן בהחובל (ב"ק ד' פז.) דמייתי קרא דבנעוריה בית אביה לגבי חבלה ובריש קדושין (ד' ג:) קאמר דבהפרת נדרים הוא דכתיב ובריש פרק אחד דיני ממונות (סנהדרין ד' לד:) דריש דלאיית נגעים ביום מוביוס הראות בו דהיינו כאביי דפ"ק דמועד קטן (ד' ח.) ושביק דרשה דרבא דדריש התם מדכתיב לי ולא לאורי[כ]: **על** מנת שלא תלכי לבית אביך. תימה דהא אם מת אביה[ל] לא חשיב תו בית אביה כדמוכח בנדרים בהשותפין (ד' מו.) קונם לביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת או מכרו לאחר מיד מותר וי"ל דבית אביה קרויים כל יוצאי חלציו כדכתיב בתמר (בראשית לח) שבי אלמנה בית אביך אע"ג דקרא מוכחי שכבר מת שם[מ]: **ורבי** יוסי הגלילי (א) מכרת כריתות. קשה לר"י דבגיטין בריש המגרש (ד' פג.) קאמר על רבנן דרבי אלעזר בן עזריה דכרת כריתות לא דרשי ורבי יוסי הגלילי הוא בכלל הנהו רבנן וי"ל דהתם קאמר דלא דרשי להאי דרשה ולא בעי למימר דלא דרשי ליה כלל: **פרוץ** בעומד. מכאן משמע דאפשר לצמצם כדפירש' לעיל[נ] ומפרק שני דחולין (ד' לח:) דמוקי קרא דתחת אמו פרט ליתום זה פירש למיתה וזה פירש לחיים ואם אי אפשר לצמצם אמאי איצטריך למעוטי מספיקא הייתי אוסר דילמא מתה אמו והדר ילדתו והוה ליה יוצא דופן אין לדקדק דשבקינן לקרא דדחיק ואיצטריך לשמא יבא אליהו ויאמר ויש להביא ראיה מפרק בהמה המקשה (חולין דף ע.) גבי בעיא דהלכו באיברים אחר הרוב דמוקי לה כגון שיצא חציו ברוב אבר ואם אי אפשר לצמצם מאי קמיבעי ליה ממה נפשך טעון קבורה שמא יצא רובו: **רש"י** גרים והא אפשר לצמצם. פירוש כיון דאפשר לצמצם אית לן למימר כמותו דווקא קאמר אמר רבי אמי במעדיף כלומר מתניתין בלא לצמצם וכמותו דקתני ביוצא ונכנס ותימה
דאין

ורבי מאיר מטהר. וטעמא דרבי מאיר מפרש במסכת סוכה[ז] בכולהו משום דקסבר כל מחילה העומדת ברוח חיים אינה מחילה: **גמ' ולא גולל לקבר**. כלומר אם עשאו גולל אין שם גולל חל עליו לטמא. גולל הוא כיסוי שנותנין דף על המת: **ספר**. וכתב לה ספר כריתות. ספר משמע קלף כדכתיב[ח] ואני כותב על הספר בדיו והדר קרי ליה מגילה כדכתיב (ירמיה לו) אחרי שרף [המלך] את המגילה: **מניין לרבות כל דבר**. שיכתוב הגט עליו: אי הוה כתיב וכתב לה כריתות בספר הוה משמע מגילה אבל השתא דכתיב ספר האי ספר ספירות דברים הוא והכי משמע וכתב לה דברי כריתות אבל לא קבע לו מקום לכותבו וממילא משמע בכל מקום שירצה יכתבנו: **וכתב לה מאי דרשי ביה**. כיון דספר לאו קלף משמע ממילא הא לא קבע ליה קלף ובכל דבר משמע ולמה ליה למיכתב וכתב לרבות כל דבר לכתוב ונתן לה ספר כריתות: **ואינה מתגרשת בכסף**. אם נתן לה כסף ואמר התגרשי בו: והיתה לאיש אחר[ט] היינו קדושין: **מה הויה בכסף**. דגמרינן במסכת קידושין (דף ג.) קיחה קיחה משדה עפרון: **מספר כריתות**. מדכתיב כריתות סמוך לספר: **לדבר הכורת בינו לבינה**. שלא יטיל תנאי בגט שיקשרם יחד אלא דברי הבדלה יהו: **לעולם אין זה כריתות**. דהא כל ימיה קשורה בו שמחמתו היא נמנעת מלשתות יין ותנאי זה תלוי והולך לעולם ואין זה הבדלה אבל מכאן ועד שלשים יום הרי זה כריתות מיד שהרי דברי הבדלה הן לסוף שלשים יום ומותרת מיד לאיש אחר: **מתני' ולא יהו פרצות יתירות על הבנין**. ואפילו הן פרצות קטנות פחותות מעשר: **כל פרצה שהיא כעשר מותרת מפני שהיא כפתח**. ושיהא בעומד רב עליהן: **יתר מכאן אסורה**. פרצה אחת אוסרת כל ההיקף אפילו כולו עומד כדמפרש בברייתא לקמן[י]: **גמ' פרוץ כעומד**. כל ההיקף כולו עשוי כן: **אגמריה רחמנא למשה**. כדאמר בריש פירקין (דף ד.) מחיצות והלכותיהן הלכה למשה מסיני: שפודין וארוכות המטה פסולין לסכך כהן לפי שכלים הן ומקבלין טומאה ותנן (סוכה דף יא.) כל דבר המקבל טומאה אין מסככין בו: **ארוכות**. אשפונד"ש: **אם יש ריוח ביניהן כמותן**. לסכך שם בסכך כשר. אלמא פרוץ כעומד מותר דהא הכא פסול ככשר הוא ושרי וקשיא נמי הא לרב הונא: **בנכנס ויוצא**. שיהא שפוד יכול ליכנס וליצא בריוח שבינתים דהשתא הוי ריוח טפי משיעור שפוד ואינו מצומצם: **והא אפשר לצמצם**. דקס"ד דהאי דקא מתרץ בנכנס ויוצא הכי קמתרץ דכל כמותן בנכנס ויוצא הוא דאין דרך לצמצם לכך פריך והא אפשר לצמצם ולכוין שלא יהא לו ריוח יותר ואנן כמותן תנן: **אמר ר' אמי**. מתניתין בלא לצמצם אלא במעדיף ריוח יותר משיעור שפודין וכמותן דקתני כשיעור שפודין בנכנס ויוצא: **אם היו**. שפודין נתונין שתי נותן לסכך כשר ערב דאפילו לא העדיף הריוח איכא סכך כשר טפי דכיון דנותנו ערב אי אפשר לעמוד אלא אם כן ראשו אחד מונח על השפוד מכאן וראשו אחד מונח על השפוד מכאן:
עביטין

עין משפט נר מצוה

צז א מיי' פ"ד מהלכות גירושין הלכה ג סמג עשין נ טור שו"ע אה"ע סי' קכד סעיף ג:

צח ב ג מיי' פ"א שם הלכה א וג סמג שם:

צט ד ה מיי' שם פ"ח הלכה [ו] יא ויב סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קמג סעיף כ וכא:

ק ו ז מיי' פט"ז מהל' שבת הלכה טו טוש"ע א"ח סי' שסב סעיף ט:

קא ח ט י מיי' פ"ה מהלכות סוכה הלכה טו סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרלא סעיף ח:

תורה אור השלם

1. כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו: דברים כד א

לעזי רש"י

אישפונדי"ש. לכובים. קרשים (שבשפת המיטה) לאורך.

רבינו חננאל

א"ל רב הונא וליסמוך מר אדיקלא, א"ל וכי סמכינן עליה מאתמול. מכלל דאילו סמכינן עליה הוה לחי. לימא אביי ורבא בדלא סמך עליה מאתמול פליגי. ודחינן לה דההוא ברקא חלילה. פירוש בנין כמו תא, ומפורש בהמוכר את הבית, דהוה ברבי רב הונא על פי המבוי וחלקו בו אביי ורבא כל שנותם. בכל עושין לחיים כו'. תניא היה ר' מאיר אומר כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין אותו לא דופן לסוכה ולא לחי למבוי ולא פסין לבירואות כו'. משום ר' יוסי הגלילי אמרו אף אין כותבין עליו גיטי נשים. דתניא ספר אין לי אלא ספר מניין לרבות כל דבר ת"ל וכתב לה כו'. מתני', שיירה שחנתה בבקעה כו'. איתמר פרוץ כעומד רב פפא אמר מותר הכי אגמריה רחמנא למשה לא תפרוץ רובה. רב הונא בריה דרב יהושע אמר אסור, הכי אגמריה רחמנא למשה גדור רובה. ודייקינן מדקתני במתני' לא יהו פרוצות יתירות על הבנין, ולא קתני לא יהו פרוצות כבנין, ש"מ פרוץ כבנין שרי כרב פפא. ת"ש המקרה סוכתו בשפודין או בארוכות המיטה אם יש ריוח ביניהן כמותן כשרה. ש"מ פרוץ כעומד שרי. ודחינן מאי כמותן כמלא נכנס ויוצא שהוא יתר כמעט. ואקשינן[א] והא אי אפשר לצמצם כלומר אם תרחיב [ב]נכנס ויוצא כשאתה נותן הפסל ביניהן נמצאת אתה רוחק באחר. ושנינן במעדיף כדי שלא יבואו לידי רוחק. רבא אמר מניח כדי שיעור נכנס ויוצא וממלאהו מסכך כשר. אם היו השפודין נתונין לאורך בשתי נותן הסכך הכשר על גבן לרוחב הסוכה בערב. ת"ש שיירה שחנתה בבקעה והקיפוה גמלים או באוכפין כו'.

א) דברי רבינו ז"ל וגירסתו יתפרשו ע"פ התוס' כאן בד"ה רש"י גרים ע"ש.

מסורת הש"ס

א) סוכה כג., ב) שם כד: גיטין כא., ג) קידושין ה., ד) סוכה כד: יומא יג. גיטין כא: פג., ה) לעיל י: סוכה טו., ו) סוכה טו., ז) [דף כג: כד.], ח) [ירמיה לו], ט) [דברים כד], י) [דף טז.], כ) [וע"ע תוספות שבת דף קכח. ד"ה ונתן וכו'], ל) ישמא אפ"ה אין זה כריתות כיון דבשעת גירושין אינו יודע שימות אביה קודם [ת"י], מ) [עי' תוס' סוכה כד: ד"ה על מנת], נ) [דף ה: ד"ה ויפסק].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ור' יוסי הגלילי נפקא ליה מכרת:

מוסף רש"י

פסין לבירואות. דתנן (לקמן יז:) עושין פסין לבירואות ארבעה דיומדין נראין כשמונה הרבים והבור עמוק עשרה דהוא רה"י ואין יכול למלאות ממנה אלא אם כן מוקף מחיצות ומפני בהמות עולי רגלים התירו המחיצות בארבעה דיומדין לארבע פיאות, ואמר ר' מאיר דלא עבדין הלא מהנך בבעלי חיים (סוכה כג.). **ולא גולל לקבר.** כלומר אם עשאוהו כיסוי לארונו של מת אין שם גולל עליו לטמא, דאמרינן בבהמה המקשה דגולל מטמא במגע ובמשא ובאהל, דמניח (חולין עב.) על פני השדה לרבות גולל ודופק (סוכה כג.). **מניין לרבות כל דבר.** לכותבו עליו כגון לוח עץ ועלה זית (סוכה כד.). **ת"ל וכתב לה מכל מקום.** מדלא כתב ונתן ספר כריתות בידה (גיטין כא. ובעי"ז סוכה כד:). **ורבנן מי כתיב בספר.** דהאי ספר קלף הוא (סוכה שם) משמע יכתוב בקלף ומלית למימר דכי רבי מוכתב לה דומיא דקלף הוא דרבי (גיטין שם). **לספירות דברים בעלמא הוא דאתי.** אין זה קלף ואין הכתוב מדבר שיהא נכתב עליו אלא דברי הגט קרוי ספר, ספירת דברים, כריתות דברים שיהו כורתין ומפרידין ביניהם (סוכה שם) אין זו אלא יכתוב דברי כריתות ועל כל מה דבעי לימתיב (גיטין שם). **ואינה מתגרשת בכסף.** ליתן לה כסף לשם גירושין ולומר הרי את מגורשת בו, כדרך שנתן בקידושין ואמר הרי את מקודשת בו (סוכה שם). **הואיל ואיתקש יציאה להויה.** ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר (סוכה שם וגיטין שם). **מה הויה בכסף.** היה, קידושין שמהוה כהן עצמה לבעל (גיטין שם) כשמהוה עצמה לאיש אפשר בכסף, כדנפקא לן בקדושין (ג.) קיחה קיחה משדה עפרון (סוכה שם). **לדבר הכורת בינו לבינה.** שתהא ספירת דברים כורתת ביניהם ולא יהא תנאי האוגדם יחד (סוכה שם) שלא יהא בו תנאי המקשרן יחד אלא תנאי הכורת ומבדיל ביניהם (גיטין שם). **לעולם אין זה כריתות.** דכל ימיה קשורה בו שמחמתו צריכה לעמוד שלא לילך (סוכה שם ובעי"ז קדושין ה.). **כל שלשים יום הרי זה כריתות.** דיכול לבא לידי הפרדה לסוף שלשים, הלכך מעכשיו מותרת לינשא מן התורה (סוכה שם. ובעי"ז קדושין שם) והיא תקיים התנאי (גיטין פג:).

וקדושין שם). **מכרת כריתות.** דהוי מאי למכתב ספר כרת דמשמע ספר כורתה, והך דרשה אחריתי מייתורא דליכא (קדושין שם). **פרוץ כעומד.** לענין מחיצות שבת איתמר, מחיצה שנעשית כפסין רחבין ג' והניח בין פס לפס כמלא פס, דנפקא ליה מתורת לגוד וכן על פני כולה דהוה ליה פרוץ כעומד (סוכה טו.). **המקרה סוכתו.** כמו שאנו עושין שמסדרין כלונסות תחלה בסכך ונותנין סכך עליהן (שם). **אם יש ריוח ביניהן כמותן.** בין שפוד לשפוד על פני כולה ויתן שם הפסל וכן על פני כולה (שם). **בשנכנס ויוצא.** שיהא פסל הרוחב כמותן יכול ליכנס וליצא בריוח שבינתים, דהשתא הוי ליה פסל שנתן שם מרובה על השפודים והאיר יותר על השפודים (שם). **והא אפשר לצמצם.** קס"ד דהאי דקא מתרץ בנכנס ויוצא הכי מתרץ כל כמותו בנכנס ויוצא הוא, שמאא הוא בנכנס ויוצא, דאין דרך לצמצם ולכוין כמותו ממש לא פחות ולא יותר, ופרכינן יהא אם יתן דעתו לכך אפשר לצמצם, וקתני מתניתין כמותן כשרה והוי ליה פרוץ כעומד (שם טו:). **רבא אמר.** אפילו במצומצם, ואם היו נתונים השפודין שתי, נותן לקנים של סכך ערב, דעל כרחך אם אינו נותן ראשי הקנים על שפודין הרי הן נופלין לארץ, והלכך הוה ליה כשר מרובה על הפסול ומבטלן (שם).